Az ifjúság

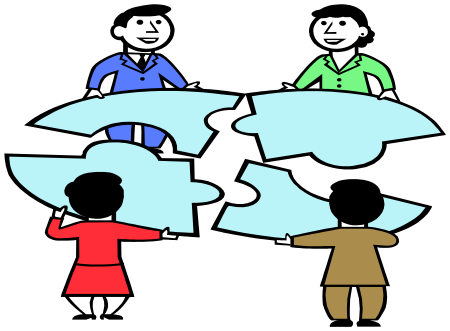

Társadalmi jelenségek

- A modern ipari országok elöregednek – gerontokrácia (minden 5. ember 60 év feletti)
- A fiatalok létszáma csökken!
- A gyermekvállalási hajlandóság és a házasságok száma csökken!
- Kitolódik a házasodási életkor
- Divat a szingli életmód
- Továbbtanulási hajlam növekszik
- Karrierépítés elsődleges, egy életen át tart

Felnőtté válás MUTATÓI

- Hagyományosan az oktatási rendszerből való kilépésének idején
- Munkavállalás, karrierépítés
- Anyagi függetlenség
- Önálló háztartás kialakítása
- Házasodás
- Gyermekvállalás

Önálló háztartás

- **MUNKAVÁLLALÁS, elköltözés-visszaköltözés a szülőkhöz**
- **2002-ben az összes 20-29 éves fiatal 58%-a szüleivel élt, közülük 14%-a már a saját gyermekével**
- **EMIGRÁCIÓ – átmeneti, vagy végleges állapot**

Családalapítás jellemzői

- Laza párkapcsolatok
- Együttélés, csökkenő gyermekvállalási kedv
- Késői házasság – 30 év fölé kitolódott a házasulandók életkora
- „Korosodó” édesanyák
- Gyakori a házasságon kívüli gyermekvállalás

A 20-24 évesek a komoly párkapcsolatot 72,2%-ban együttélésként képzelik el, csak 27,8%-ban gondolkodnak házasságban.

A mai fiatalok egészségi állapota

- Sportolás kapcsán jobbak ma a lehetőségek.
- Egészségi állapot romlóban.
- Gyermekek mentális és mozgásszervi problémákkal küzdenek. („duci-osztályok”)
- Magas vérnyomás, fejfájás. Fiatal férfiak gyomor és légzőszervi, potencia problémákkal
- A nők nemzőképessége csökken. Májbetegek és allergiák növekvőben.
- Deviáns viselkedés: alkohol, dohányzás, drog agresszivitás, depressziós hajlam.
- Dohányzás: 86% napi rendszerességgel a 20-29 évesek körében.

Szenvedélybetegségek (rendszeres stressz oldó)

- Alkoholizmus
- Játékszenvedély
- Gyógyszerfogyasztás, drogozás

Tömeges képességcsökkentő és egészségi állapotrontó jelenségek

Ezekhez sok pénz szükséges, amíg űzik, aztán szintén nagy befektetés a kivizsgálás és gyógyítása

Szervezett bűnözés a fiatalság körében

- drog kereskedelem
- emberkereskedelem (szerv)
- prostitúció
- számítógépes bűnözés

Ezek általában összefüggnek. Szervezetten működnek, nagy pénzt hoznak.

- ismertté vált bűncselekmények száma nő
- elkövetők száma nő
- megindult a migrációs bűnözés is

Öngyilkossági hajlam

- A gyermekek körében is (genetikai, biológiai öröklődés)
- A nők esetében gyakoribb
- Az idősek is hajlamosak rá (évszakhoz, ünnephez kötötten)
- divatos formája: akasztás, gyógyszer túladagolás, jármű elé ugrás
- → negatív élmény - búcsúlevél

Ifjúságkutatás a vajdasági magyar fiatalok körében

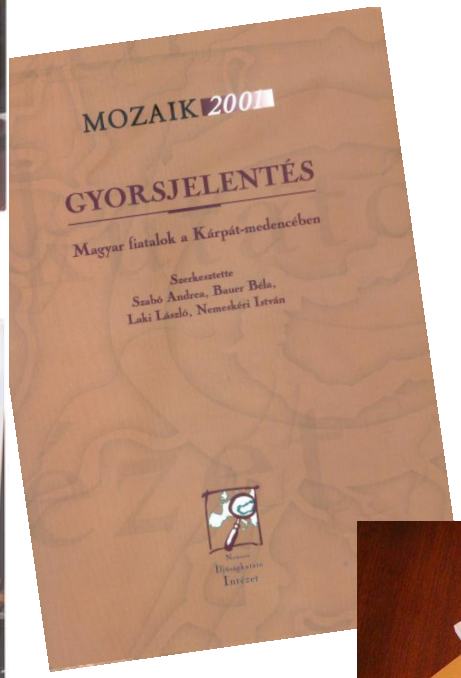

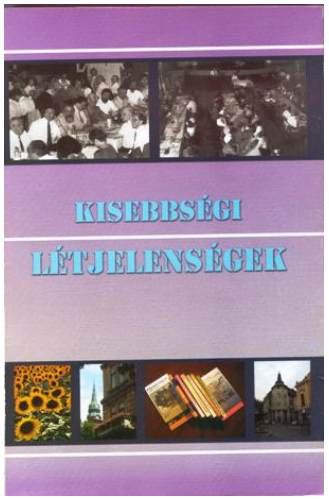

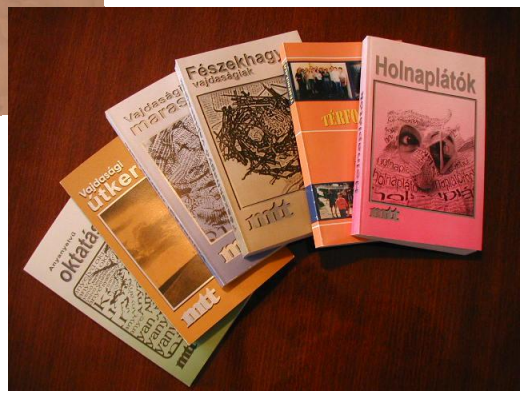

Általános megjegyzés a szerbiai fiatalok mentális közérzetéről

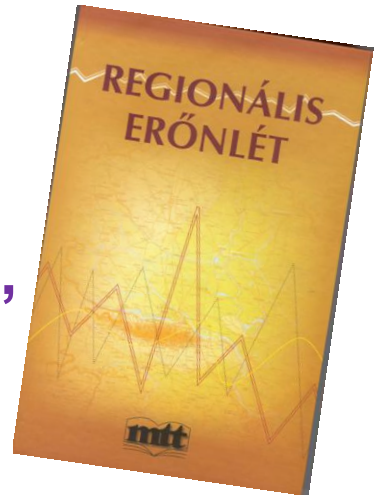

- A szerbiai fiatalok a háborús időben nőttek fel és a válság/háború nyomán jelentkező eszmék, médiamanipuláció értékromboló hatására egy részük anómiás magatartást mutat (etno-centrizmus, nacionalizmus)
- A háborús időszak lelki terheltsége, megélhetési küzdelme, halmozott stressz-helyzet, a folyamatos gazdasági bizonytalanság nyomot hagyott a fiatalok és szüleik lelki állapotán, amelyek frusztráltságban nyilvánulnak meg.

IDENTITÁSTUDAT

A nemzeti és a regionális tudat keveredése és az állampolgárság megélésének bizonytalansága (2001)

Vegyes identitás *(keveredik a nemzeti, regionális, vallási tudat)*

A szülőföld és a haza megélésében is Vajdaság dominált.

IFJÚSÁGI KÖZÉRZET

Fiatalok gazdasági önállótlansága – a szülőktől való függőség kb. 35 éves korig.

A fiatalok jövőképe Szerbiában bizonytalan, de terveznek… (56,7%, 2001)!

Apolitikus magatartás, inkább a civil szerveződést választják

Viselkedésük részben anómiás *(alkohol, dohány, drog, pesszimizmus, frusztráltság)*

Ifjúsági aktivitás, szerveződés Vajdaságban

Önszerveződés

A vajdasági magyar civil szervezetek száma meghaladja az 500-at. Székhelyük szerint legnagyobb számban a tömbben, a Tisza-mentén, majd Észak-Bácskában (Szabadka) és a Közép-bánsági régióban működnek.

A vajdasági magyar ifjúsági szervezetek történelmi áttekintése (utóbbi 20 év):

- a VMDK ifjúsági tagozata a **Vajdasági Magyar Ifjúsági Szövetség /VMISZ/** volt.
- a Vajdasági Magyar Szövetség szervezete 1995-től a **Vajdasági Ifjúsági Fórum** (rendezvényei: Vajdasági Szabadegyetemek, konferenciák és nem formális képzések, ifjúsági felmérések, kutatások, a Gólyabuli)
- Újvidéken 1997-ben, megalakult a **Vajdasági Magyar Diákszövetség**
- 1999-ben megalakul a **Vajdasági Magyar Ifjúság** (VMI, pártpolitikai elit)
- **Vajdasági Ifjúsági Tanács (VIT)** 2000-ben alakult Szabadkán, a VIFÓ és a VaMaDiSz kezdeményezésére, az ifjúsági és diákszervezetek ernyőszervezeteként.
- 1999-ben Magyarországon, majd 2001-ben Vajdaságban megalakul a **Délvidéki Magyarok Ifjúsági Szervezete (DMISZ).**
- a **Vajdasági Magyar Ifjúsági Központ**, 2007-ben Újvidéken alakult újra.
- a **Magyar Nemzeti Tanács Ifjúsági Bizottsága** dönt a pályázatok elbírálásáról

Ifjúsági közéleti aktivitás az MTT 2000. évi kérdőíves felmérése alapján (264: 18-28 éves)

A vajdasági magyar fiatalok 31,8 %-a kapcsolódik párthoz, civil szervezethez vagy mozgalomhoz.
68,2 % nem tagja pártnak, civil szervezetnek vagy mozgalomnak.

Mennyire elégedettek az ifjúsági érdekképviselettel?

14,4% nincs megelégedve, 39,9% elégedett, 45,5% közömbös/nincs véleménye
Válaszok: „Asszimiláció, önbizalom hiánya, nincs véleménynyilvánítás." „A fiataloknak nincs erejük foglalkozni a magyar közösség jövőjével, vagy inkább tenni valamit érte."

Vajdaságban ma sincs átfogó ifjúsági szervezeteket tömörítő ernyőszervezet. Vannak évtizedes együttműködések az ifjúsági és hallgatói szervezetek között. Igény van a Kárpát-medencei hálózatos együttműködésre.

Terv: Vajdasági Nemzeti Ifjúsági Tanács nevű ernyőszervezet megalakítása.

A vajdasági 20-24 év közötti magyar fiatalok részvétele a közéleti tevékenységben elégtelen volt, 2000

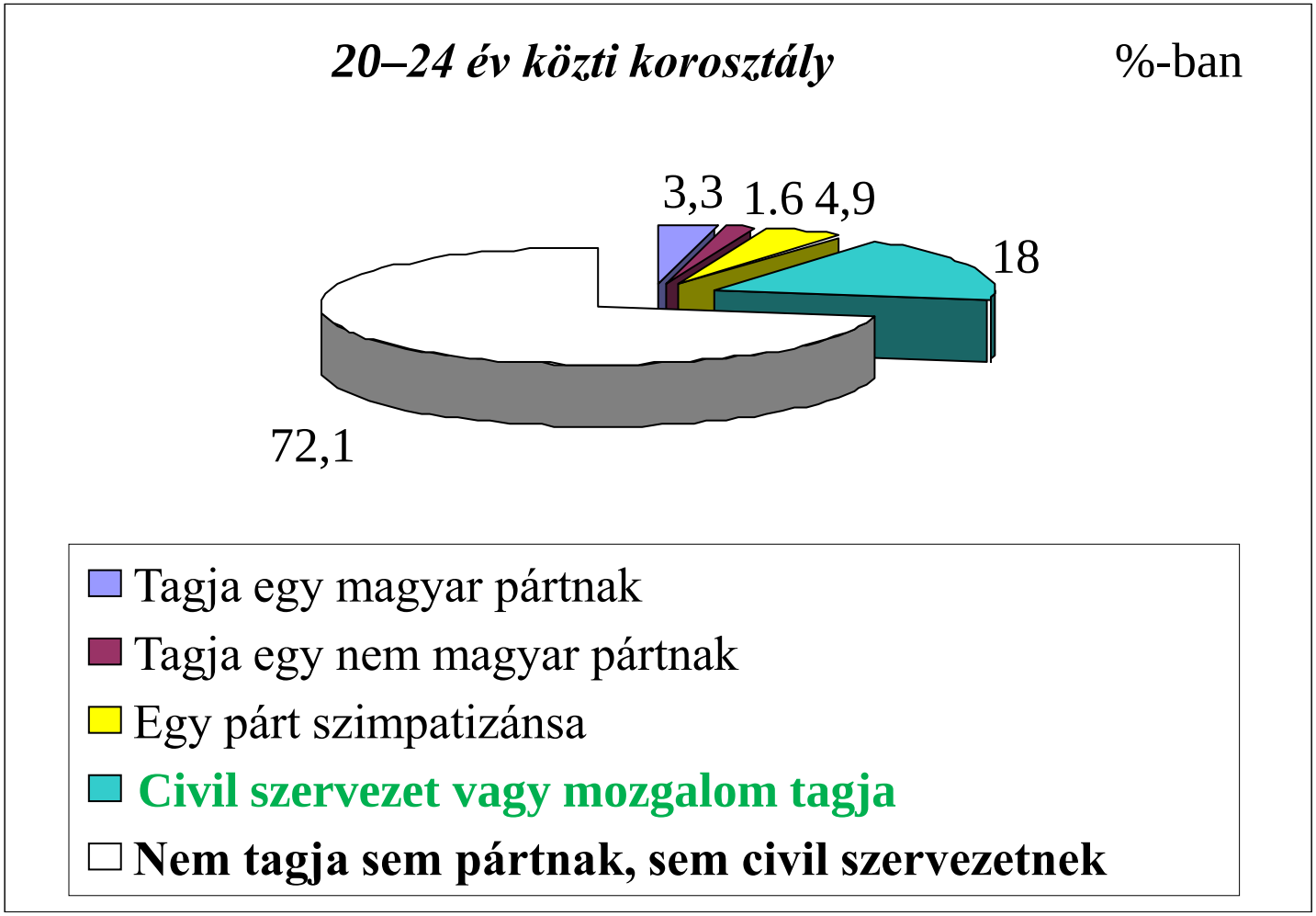

Ifjúságunk képzettsége

Anyanyelvű oktatásügy Szerbiában

Szerbiában önálló, magyar felsőoktatási rendszer nincs.
Magyar nyelvű oktatás az Újvidéki Egyetem egyes karain, a magyarországi kihelyezett képzésen/konzultációs központokban és néhány magán karon van.
Intézményesített magyar felsőoktatás: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon 2006 óta Szabadkán és a Műszaki Szakfőiskolán (több évtizede).
Részleges magyar oktatás:
Szabadkán Közgazdasági Kar és Építőmérnöki Kar, Óvóképző Főiskolán.
Újvidéken a Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken és a Művészeti Akadémián,

A szűkös magyar anyanyelvű szakkínálat miatt a Szabadka környékén lévő karokon (főiskolákon) túljelentkezés alakul ki, függetlenül attól, hogy a szakmának van-e piaci létjogosultsága.
Nagyon kedvelt az óvóképzés, tanítóképzés.
A közgazdász- menedzserképzés párhuzamosan 4 felsőoktatási intézményben zajlik Szabadkán

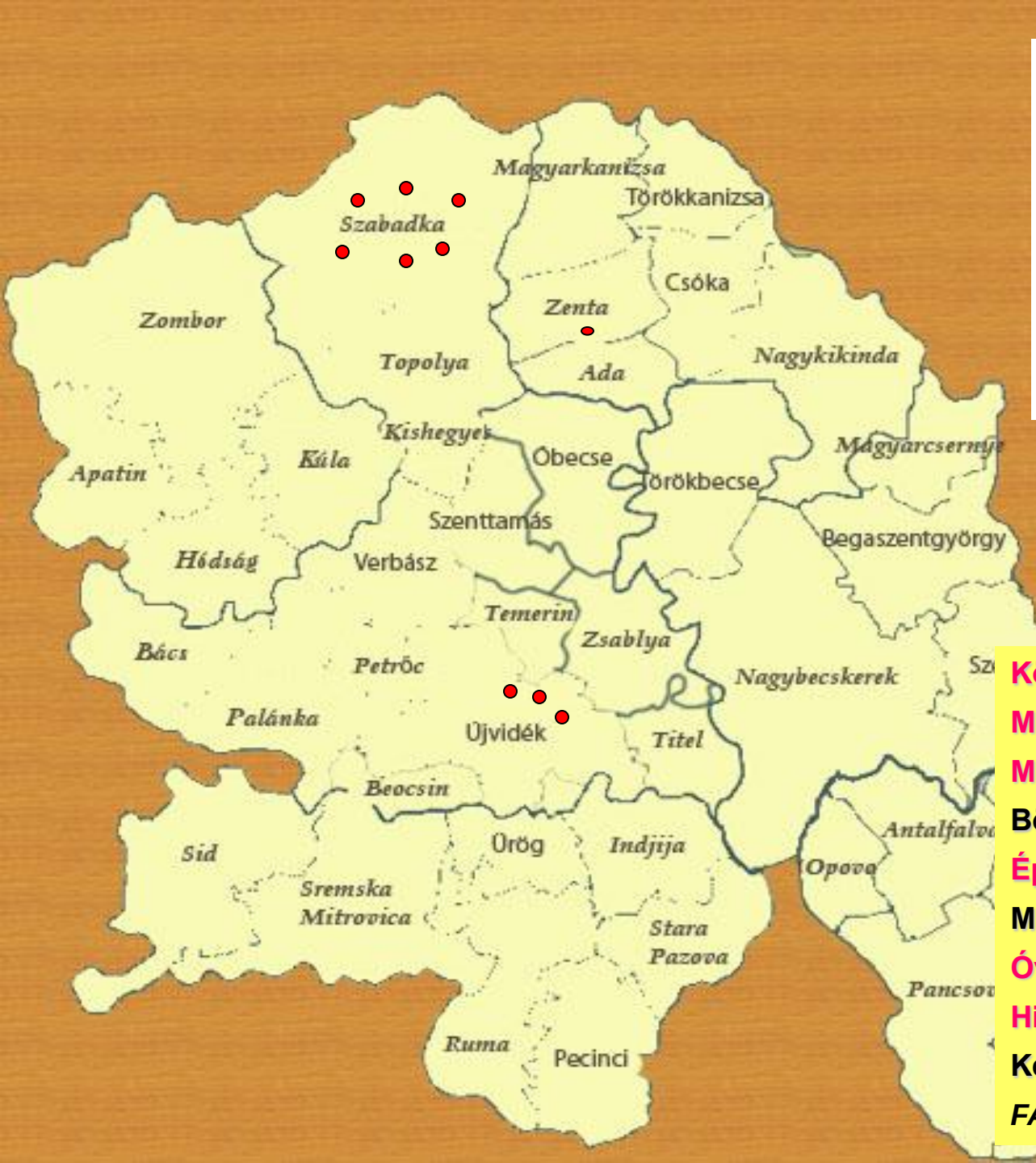

Magyar egyetemisták száma a vajdasági felsőoktatásban:
3000-3500 körül mozog
Ennek fele tanul részben magyar nyelven
(5 kar, 5 főiskola)

Közgazdasági Kar
Műszaki Szakfőiskola
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
Bölcsészettudományi Kar
Építőmérnöki Kar
Művészeti Akadémia
Óvóképző Főiskola
Hitoktató-katehetikus Intézet
Kertészeti Főiskola Zenta (Corvinus)
***FABUS* Menedzserképző Főiskola**

Vajdaságban kb. 4000 magyar egyetemista és főiskolásnak *bizonytalan jövőképe és „kudarckerülő magatartása” van*

- a legközelebbi városban tanul - szülői sugallat (költségkímélő megoldás) – gyakori a fárasztó és költséges ingázás
- magyar nyelven – energiakímélő
- hálózathatás/városvonzás (tömb magyar térség, vagy az anyaország)
- alkalmi munka mellett, magán karokon, vagy kihelyezett tagozaton távoktatással próbálkozik
- a magyar fiatal munkavállalók karrierje akadozik,

ha a szerb nyelvtudásuk gyenge, vagy
nem tudnak legalább egy világnyelvet is

Konklúzió:

- a magyar fiataloknál pluszenergia befektetése szükséges
- tudatos jövőépítés, a piacorientált szakválasztás
- integrálódás az európai felsőoktatási-kutatási térségbe

A magyarok távol kerülnek a gazdasági húzóágazatoktól…

- A városban élő fiatalok munkavállaláskor a szolgáltatásokat választják, míg a falun és kisvárosban élők inkább a mezőgazdaság és a feldolgozóipar lehetőségeit látják előnyösebbnek.
- A magyarság pozícióvesztése kimutatható:

Az elit foglalkozások körében (állami szektorban közalkalmazott: bíróság, rendőrség, vagy a szakképzett, szolgáltatásban dolgozó), az ú.n. presztízsszakmák esetében a magyarság részaránya alacsonyabb az országos, de a vajdasági átlagtól is.

A magyarságon belül jóval átlagon felüliek a mezőgazdaságiban dolgozók, fizikai munkát végzők, ipari munkások és a kisiparosok aránya.

KÖVETKEZTETÉS

A vajdasági magyar fiatalok viszonylagos lemaradása iskolavégzettségük terén nem a gyengébb képességeik miatt van, de esélyegyenlőtlenségük növekszik az államnyelv ismeretének hiánya, az anyanyelvű iskolai tagozatok, vagy a minőséges tanári káder, tankönyvek nélkülözése miatt.

Esélyük növelhető hatékony felsőoktatási szerveződéssel, a régió egyetemeinek az együttműködésével, piacigényes szakok nyitásával.

Elvándorlás, „agyelszívás”

Emigrációs szándék

Forrás: Kárpát-panel. 2007

A 18-34 éves fiatalok 65,5 százaléka gondolkodik a kitelepedésről.

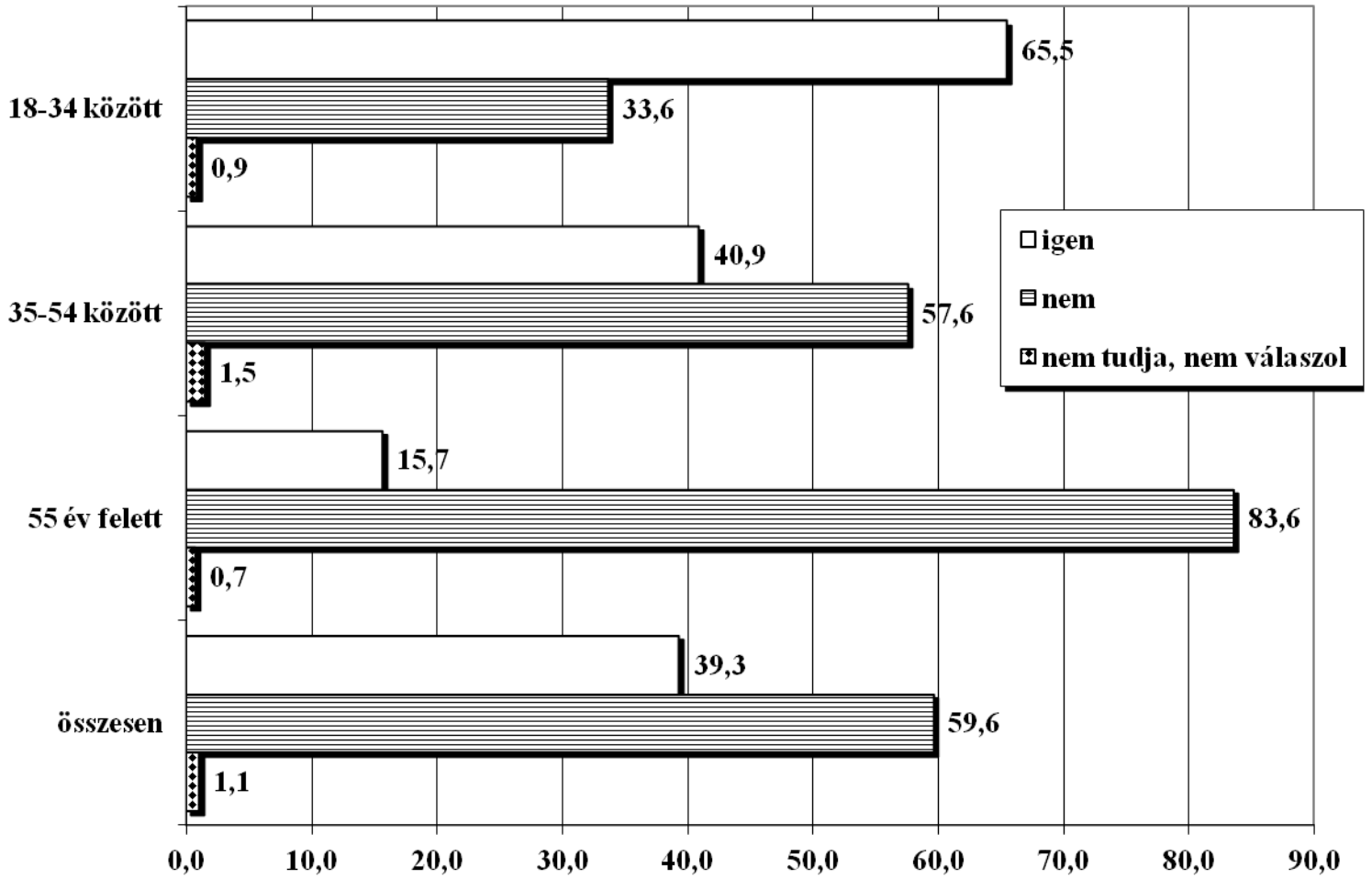

MIGRÁCIÓ

2010-ben 1385-en tanultak magyarországi felsőoktatási intézményben.

Az észak-vajdasági magyarok majdnem fele-fele arányban tanulnak Vajdaságban és Magyarországon

Az elsőéves hallgatók statisztikái:

- 70% Vajdaságban, 30% Magyarországon tanul.
- 50% szerbiai állami karokon, részben magyar nyelven, 20% Szabadka környékén magán karokon, kétes akkreditációval rendelkező képzési programokon.

A tartós kitelepülés reális veszélye fennáll, mert a régióban maradó fiatalok 1/4-e műszaki végzettségű, 1/4-e tanító/óvónő, 1/4-e közgazdász, menedzser, azaz potenciális diplomás munkanélküli lesz!

Határ menti migrációs térség

Megoldások keresése – ifjúsági problémakörök Vajdaságban

- Mentális közérzet javítása
- Képzettségi szint emelése - oktatás
- Kitörési pontok és biztos jövőkép keresése, reális karrierépítési tervek
- Önszerveződés – identitásstabilizálás
- Európa-orientáltság és/vagy magyar identitás
- Országhatáron át ívelő ingázás, új kommunikációs kapcsolatok építése

Köszönöm a figyelmet!

gmolnariren@gmail.com